

Predgovor

..... mag. Betka Vrbovšek

Ob številnih pobudah vzgojiteljic in vzgojiteljev¹ lanskoletnega posveta, ki so jih udeleženke zapisale v anketni vprašalnik, je bilo daleč največ predlogov za vsebino 11. posveta Dobre prakse iz področja umetnosti. Strokovni odbor za pripravo posveta je pobude upošteval in praktike povabil k sodelovanju na posvetu s strokovnimi članki in plakati o dejavnostih s področja likovne, glasbene, dramske in plesne umetnosti v prvem in drugem starostnem obdobju otrok v vrtcu.

Umetnost je eno od šestih področij Kurikuluma za vrtce (1999). Globalni cilji Kurikuluma ... (1999) so tudi na področju umetnosti naravnani na celotno predšolsko obdobje, ne le na eno šolsko leto. Vključujejo otrokovo doživljanje, spoznavanje in uživanje v umetnosti, razvijanje otrokovega estetskega zaznavanja in umetniške predstavljalnosti, spoznavanje posameznih umetniških zvrsti, razvijanje izražanja in komuniciranja z umetnostjo ter razvijanje ustvarjalnosti in specifičnih umetniških sposobnosti.

Tudi za področje umetnosti velja to, kar je poudarjal že Vigotski (1977). Učenje in poučevanje otrok mora biti v območju otrokovega bližnjega razvoja, nad ravni tega, kar zna in zmora sam, torej samostojno. To je imenoval aktualni razvoj, ki ga spoznavamo na osnovi sistematičnega opazovanja otrokovega ravnanja in odzivanja. Na področju umetnosti to pomeni, da ga vzgojitelj navduši za izziv v likovni, glasbeni, plesni ali dramski dejavnosti in mu ponudi zahtevnejšo možnost (nalogo, problemski izziv), ki jo bo uspešno realiziral skupaj s sposobnejšim vrstnikom ali skupaj z vzgojiteljem. Na ta način v vrtčevski praksi upoštevamo otrokove porajajoče se zmožnosti in spodbudno vplivamo na otrokov potencialni razvoj.

Na osnovi opazovanja bo vzgojitelj spoznal, kje je posamezni otrok v aktualnem razvoju na posameznih področjih umetnosti. Spoznanja, ki jih pridobi z opazovanjem, bo uporabil kot izhodišče za načrtno iskanje takšnih učnih situacij, ki bodo otroku nov izziv pri slikanju, risanju, prostorskem oblikovanju, pri petju, poslušanju glasbe, glasbeno-didaktičnih igrah, igranju na instrumente, pri simbolni dramski igri in plesu. Cilj umetniških dejavnosti ni izdelek sam po sebi, ampak učni proces, ki otroku omogoči optimalni razvoj potencialov. Ustvarjanje na katerem koli umetniškem področju je namreč sestavni del otrokovega spoznavnega razvoja (Kroflič 2008).

Ob prebiranju številnih prispevkov praktikov s področja umetnosti se moramo vprašati, ali je otrokom v slovenskih vrtcih ponujenih dovolj kakovostnih izzivov za potencialni

1 V nadaljevanju uporabljam izraz *vzgojitelj* in pri tem mislim oba spola.

spoznavni (kognitivni) razvoj? Tega ne moremo posploševati, toda večje število prispevkov daje slutiti, da je pred marsikaterim vzgojiteljem (vrtcem?) še veliko učenja o didaktično ustrežnejših načinih vodenja kakovostnega učenja otrok tudi na tem kurikularnem področju.

Otrok je po naravi nagnjen k igrivemu raziskovanju, zato lahko vzgojitelji njegovo potrebo po raziskovanju zadovoljimo z vzpodbudnim učnim okoljem in razvojno spodbudnimi interakcijami. Spodbudno okolje niso samo novi prostori in nova oprema, ampak didaktično premišljeno in namensko organizirani prostori, še posebej igralnica. Razvojno spodbudne interakcije so tesno povezane z jezikom, še posebno pa s spodbujanjem, prigovarjanjem, pogovarjanjem, besednim vodenjem, odprtimi vprašanji ... Ustvarjanje takšnega okolja in interakcij je za vzgojitelje zahtevna in odgovorna naloga, vendar le v učno bogatem okolju in ob spodbudnih interakcijah nastajajo otroška umetniška dela, ki kažejo na otrokovo neposrednost, drugačnost in izvirnost (Kurikulum ..., 1999, str. 37).

Pomembno je, da vzgojiteljice pri dejavnostih s področja umetnosti ne obremenjuje hlastanje za časom, da se lahko otroci in vzgojitelji neobremenjeno predajo dejavnosti, dokler traja interes zanjo. Pomembno je tudi, da vzgojitelji v skladu z načelom različnosti otroku omogočamo, da je posamezni otrok bolj dejaven na tistem področju umetnosti, kjer ima večji osebni interes.

Čeprav je posvet namenjen temu, da se praktiki seznanijo s teoretičnimi novostmi na področju umetnosti, je enako pomembno tudi to, da lastno prakso nastavimo ogledalu drugih. Tako lahko strokovnjaki kritično ovrednotijo prispevke v zborniku in pridobijo širši uvid v dejavnosti s področja umetnosti v praksi. Tudi vsak udeleženec lahko realneje ovrednoti lastno prakso na področju umetnosti, obnovi znanje in pridobi nova spoznanja za izboljšanje svojega vzgojno-izobraževalnega dela.

Odbor za pripravo posveta se iskreno zahvaljuje vsem avtorjem poslanih prispevkov. Vsak prispevek, ki je objavljen v zborniku, je tudi avtorjev osebni uspeh. Še posebna hvala pa velja vsem izbranim nastopajočim. Poleg avtorjevega osebnega uspeha pomeni nastop na posvetu tudi priznanje vrtcu, od koder je nastopajoči.

Vidimo se na naslednjem, 12. posvetu Dobre prakse v vrtcih!

Kazalo zbornika

Plenarni referati

13

- 14 • **Stranpoti likovnih praks v predšolskem obdobju**
Doc. dr. Tomaž Zupančič, Pedagoška fakulteta, Univerza v Mariboru
- 19 • **Bogatenje otrok preko poslušanja glasbe**
Izr. prof. dr. Bogdana Borota, Pedagoška fakulteta, Univerza na Primorskem
- 30 • **Gledališče – stičišče domišljije, ustvarjalnosti in sodelovanja**
Viš. pred. mag. Helena Korošec, Pedagoška fakulteta, Univerza v Ljubljani
- 37 • **Plesna umetnost v vrtcu: gibanje telesa v prostoru, času in z energijo**
Pred. Vesna Geršak, Pedagoška fakulteta, Univerza v Ljubljani in
Pedagoška fakulteta, Univerza na Primorskem

Likovno področje umetnosti

43

- 45 • **Galerija v vrtcu**
Anica Trauner, Vrtec Tončke Čečeve Celje
- 48 • **Čuvaj narave**
Tatjana Krmpot, Vrtec Vodmat Ljubljana
- 52 • **Črte**
Mateja Mušič, Vrtec pri OŠ Matije Valjavca Preddvor
- 56 • **Stop motion animacija v vrtcu**
Tina Zajšek, Vrtec Tezno Maribor
- **1. starostno obdobje**
- 61 • **Spoznavanje likovnega materiala in likovnih tehnik z najmlajšimi**
Urška Primožič, Vrtec Vrhnika
- 64 • **Prvi stiki z likovnimi materiali**
Maja Skaza, Vrtec Velenje
- 68 • **Razvoj taktilnih občutkov pri otrocih 1. starostnega obdobja v okviru likovne dejavnosti**
Mojca Bider, JVIZ Mozirje, OE Vrtec Mozirje
- 71 • **Načrtovanje likovne dejavnosti v prvem starostnem obdobju**
Tjaša Volavc, Vrtec Tončke Čečeve Celje
- 74 • **Vloga odraslega pri seznanjanju otrok z raznovrstnimi likovnimi materiali**
Andreja Mirnik in Polona Grum, Vrtec Mavrica Vojnik
- 77 • **Kako smo spoznavali umetnost v prvem starostnem obdobju**
Vesna Žarkovič, Vrtec Otona Župančiča Črnomelj
- 80 • **Zakaj so predšolskemu otroku barve tako zanimive?**
Dubravka Tržič, Vrtci Občine Žalec
- 83 • **Likovna umetnost skozi letne čase**
Polona Antloga in Uršula Vozlič, Vrtci Občine Žalec
- 87 • **Manipulacija in spoznavanje materialov kot
osnovna naloga likovne vzgoje v prvem starostnem obdobju**
Urška Peterneš, OŠ Ivana Tavčarja Gorenja vas, vrtec Zala
- 91 • **Osupljive barve**
Mojca Zabret, Kranjski vrtci, razvojni oddelek

6 Umetnost v vrtcu

2. starostno obdobje

- 95 • **Otrokovo likovno ustvarjanje**
• Ljiljana Gomerčič, Miklavžev vrtec – Župnijski vrtec Logatec
- 98 • **Likovna umetnost v jeseni**
• Vladimira Štrucl, OŠ Dragatuš, enota vrtec
- 102 • **Litijski čolnar**
• Teja Šuštar, Vrtec Litija
- 105 • **Fotografija – izhodišče za likovno izražanje**
• Janja Jurič, Vrtec Otona Župančiča Slovenska Bistrica
- 108 • **Repa velikanka – od vrta do risbe**
• Božislava Mandeljc, Vrtec Radovljica
- 111 • **Ustvarjalni likovni kotiček**
• Suzana Vidic, Vrtec Otona Župančiča Črnomelj
- 114 • **Kamen, kamenčki ...!**
• Mateja Jerina Gubanc, Vrtec Vodmat Ljubljana
- 117 • **Sproščanje z likovnim izražanjem**
• mag. Darja Žnidaršič, Kranjski vrtci
- 121 • **Plesna dramatizacija na prostem**
• Urška Muškatevc, Vrtec Šentjur
- 124 • **Alma M. Karlin v povezavi z različnimi likovnimi tehnikami**
• Jožica Mraz, Vrtec Tončke Čečeve
- 127 • **Ustvarjalnost pri likovnem izražanju otrok**
• Nataša Devčič, Vrtec Mavrica Brežice
- 131 • **Risanje s posnemanjem pri otrocih s posebnimi potrebami**
• Jana Dolenc, OŠ Jela Janežiča
- 134 • **Projekt 2000 let Emone**
• Maja Vidmar, Vrtec Viški gaj Ljubljana
- 137 • **Uporabnost nestrukturiranega materiala v vrtcu**
• Sandra Ulen in Martina Žemljič, OŠ Tišina, Vrtec Plavček
- 140 • **Neusmerjene likovne dejavnosti**
• Tadeja Selan in Maja Višček, Vrtec Ciciban Ljubljana
- 144 • **Pametni material kot likovno sredstvo in motivacija**
• Maja Anderlič Može, Vrtec Sežana
- 149 • **Kdo ali kaj pušča sled?**
• Mateja Zahrastnik, Osnovna šola Marjana Nemca Radeče, Vrtec Čira čara
- 153 • **Krajinska umetnost v vrtcu**
• Sabina Hütler, Vrtec Tezno Maribor
- 157 • **Ustvarjalec**
• Andreja Žnidar, Vrtec dr. France Prešeren, Ljubljana
- 160 • **Medpodročno povezovanje**
• Vanja Grdadolnik, Osnovna šola Miklavž na Dravskem polju, Vrtec Vrtljak
- 164 • **Glasbena pravljica make drugače**
• Barbara Vodeb, Vrtec Trbovlje
- 169 • **Kekec je naš junak**
• Elizabeta Kos, Vrtci občine Žalec.
- 173 • **Doživljanje pravljice skozi vse umetniške zvrsti**
• Lea Gregurec, OŠ Rogatec, enota vrtec
- 176 • **Odkrivanje indijanskih skrivnosti**
• Simona Jekovec, OŠ Matije Valjavca Preddvor, vrtci pri OŠ
- 180 • **Pravljica »Pod medvedovim dežnikom«
nas je peljala v svet lutk, gledališča in likovni svet**
• Ksenja Sajovec in Marjana Ropret, Kranjski vrtci

- 185 • **Mozartova Čarobna piščal**
- Sanja Belina, Rozamunda Sivka, in Mojca Borko, Vrtec Studenci MB
-
- **1. in 2. starostno obdobje**
-
- 188 • **Naše barvno potovanje**
- Daša Pučko, OŠ Matije Valjavca Preddvor, enota Vrtca Palček
- 191 • **Miselni izzivi na poti do sproščene drža čopiča**
- Irena Novak, Vrtec Tončke Čečeve Celje
- 194 • **Kako pomembna je umetnost v otrokovem razvoju**
- Vesna Jarh, Vrtci občine Žalec
- 198 • **Sledi mesta**
- Sanja Nenadić, Vrtec Vodmat Ljubljana
- 204 • **Razvijanje občutka za ritem na različnih umetnostnih področjih dejavnosti**
- **(v svetu Pedenipeda)**
- Katja Točaj, Vrtec Zarja Celje in
-

Glasbeno področje dejavnosti

209

-
- 210 • **Glasba v prvem starostnem obdobju**
- Vesna Mlačnik, Vrtec Gornji Grad
- 213 • **Čudoviti svet glasbe**
- Sabina Steyer Debeljak, Vrtec Manka Golarja Gornja Radgona
- 216 • **Vodenje pevskega zbora vrtcu**
- Nataša Špacapan, Vrtec Tončke Čečeve Celje
- 220 • **Pevski zbor v vrtcu**
- Nina Križanec, Vrtec Studenci Maribor
-
- **1. starostno obdobje**
-
- 223 • **Kako uredimo zvok!**
- Mira Oblak, Vrtec Kurirček Logatec
- 227 • **Malček in ritem**
- Vesna Corel, Vrtec dr. France Prešeren, Ljubljana
- 230 • **Pojem, plešem in igram**
- Karmen Mavrič, Vrtec Semedela Koper
- 234 • **Ujemi ritem**
- Mojca Sedminek Vuherer, Vrtec Žalec
- 238 • **Zvok pri najmlajših**
- Anica Gruden, Vrtec Vodmat Ljubljana
- 242 • **Voda čudežni zvok**
- Sara Grbec, Vrtec Nova Gorica
-
- **2. starostno obdobje**
-
- 245 • **Živalski karneval**
- Renata Humar, Vrtec Gornji Grad
- 248 • **Otrok in glasba**
- Irena Dovjak, OŠ Dobrova, Vrtec Brezje
- 252 • **Ustvarjalni gib skozi barve v naravi**
- Alenka Ocvirk, Vrtec Velenje
- 255 • **Proces oblikovanja glasbene pravljice**
- Nataša Mlakar, Vrtec Rogaška Slatina
-

8 Umetnost v vrtcu

-
- **258 Vodenje otroškega pevskega zbora**
- Saša Likar, Vrtec Ciciban Ljubljana
- **261 Kako izvabiti naravno muzikalnost iz otrok**
- Tanja Klemenšek Rakun, Vrtec Mozirje
- **265 Z glasbo v naravo in z naravo v glasbo**
- Jasna Maček in Mirjana Perko, Vrtec Martin Krpan Cerknica
- **268 Vodenje pevskega zbora v vrtcu**
- Florjana Borkovič, Vrtec Slovenj Gradec
- **272 Igrajmo se z glasbo**
- Katarina Antloga, Vrtec Mavrica Vojnik
- **276 Pojoči nahrbtnik**
- Anica Kajba, Vrtec Podčetrtek
-
- **1. in 2. starostno obdobje**
-
- **279 Primerjava glasbeno razvojnih zmožnosti otrok v prvem in drugem starostnem obdobju**
- Anja Kopše, Vrtec Tončke Čečeve Celje
- **281 Seznanitev z novo pesmijo**
- Sandra Drobež, OŠ Frana Kocbeka Gornji Grad
- **284 Obudimo ljudsko pesem v vrtcih**
- Lucija Poslek, OŠ Rogatec, enota vrtec
- **287 Uporabnost glasbenih terapevtskih metod pri delu s predšolskimi otroki**
- Vesna Hriberšek, OŠ Polzela, vrtec Polzela
-

Dramsko področje umetnosti

291

-
- **292 Dramatizacija: Mali bober in odmev**
- Helena Klobasa, OŠ Lenart – enota vrtec
- **297 Lutka kot motivacijsko sredstvo**
- Katja Šribar, Osnovna šola XIV. divizije Senovo - enota Vrtec
- **300 Lutka – ljubljena deklica s posebnimi potrebami**
- Irena Štravs, Vrtec Mavrica Vojnik
- **303 Lutkovna predstava strokovnih delavk**
- Jerneja Novak, OŠ Marjana Nemca, enota vrtec
-
- **1. starostno obdobje**
-
- **307 Lutka vstopi v skupino**
- Vesna Košir Pevec, Vrtec Pedenjped Ljubljana
- **310 Lutkovna igra**
- Andreja Matija Lenart, VVZ Slovenj Gradec
- **314 Lutka v otrokovem uvajalnem obdobju**
- Lara Tabor, Vrtec Pedenjped Ljubljana
- **318 Dramatizacija zgodbe Razbita buča**
- Ksenja Udovč, Vrtec Ciciban Novo mesto
-
- **2. starostno obdobje**
-
- **321 Z lutko v glasbeno pravljico**
- Mirela Jurič, Osnovna šola Fram, enota vrtec
- **324 Gledališka dejavnost : Povodni mož**
- Lidija Selič, OŠ Prebold, vrtec Prebold
-

-
- **328 Gledališka predstava: Kdo je napravil Vidku srajčico**
- Nada Faganel, Kranjski vrtci
- **332 Lutka tudi kot terapevtsko sredstvo**
- Ksenija Čuješ, Vrtec Šmarje pri Jelšah
- **334 Lutka kot ljubljenec skupine**
- Vesna Kalčič, Vrtec Mavrica Vojnik
- **337 Predšolski otrok – aktiven in kritičen sooblikovalec dramskega dela**
- Marija Rupnik, Vrtec Kurirček, Logatec
- **340 Muca Copatarica**
- Anja Skubic in Mateja Meglič, VVZ Kekec Grosuplje
- **345 Zajček Vili v vrtcu**
- Urška Plevnik, Vrtci Občine Žalec
- **348 Kako iz zgodbe nastane lutkovna predstava**
- Nina Kotnik, Vrtec Mavrica Vojnik
- **351 Otrok in dramatizacija**
- Klaudija Lubej, Vrtec Mavrica Vojnik
- **355 Dramska igra po glasbeni pravljici Gradič**
- Metka Jezovšek, Vrtec Tončke Čečeve Celje
- **358 Z družinami pod žarometi**
- Metka Zahrastnik, Vrtec Radeče
- **362 Žogica nogica skozi ustvarjalni gib in ples**
- Petra Zavec, Vrtec Kolezija Ljubljana
-
- **1. in 2. starostno obdobje**
-
- **365 Pomen in vloga lutk v predšolskem obdobju**
- Sabina Žavski, Vrtec Tončke Čečeve Celje
- **368 Pomen lutkovne in dramske umetnosti za razvoj otroka**
- Ivana Arh Zagoričnik, Viški vrtci Ljubljana
-

Plesno področje umetnosti

371

-
- **372 Drevesni ples**
- Klavdija Kern, Viški Vrtci
- **375 Plesno gledališče**
- Jelka Škornik, Vrtec Anice Černejeve Celje
-
- **1. starostno obdobje**
-
- **380 Plesno popotovanje**
- Andreja Škvarč, Vrtec Najdihojca Ljubljana
- **383 Plesna dejavnost: med telesno sproščenostjo in napetostjo**
- Tina Hawlina, Vrtec Šentvid
- **387 Ustvarjanje, igra, gib in ples ob glasbi**
- Sonja Dremelj, Vrtec Kurirček Logatec
- **391 Plesne dejavnosti v uvajalnem obdobju**
- mag. Vid Lenard, Viški vrtci
- **394 Ustvarjalni gib**
- Katarina Petrič, Vrtec Vrhnika
-

10 Umetnost v vrtcu

2. starostno obdobje

- 397 • **Ustvarjalni gib – način celostnega učenja**
 - Polonca Kralj, Vrtec Mavrica Vojnik
- 400 • **Ustvarjalni gib kot obogatitvena dejavnost**
 - Antonija Podnar, Vrtec Ljutomer
- 404 • **Pripovedovanje pravljice z gibom**
 - Tea Likar, Vrtec Ciciban Ljubljana
- 407 • **Obogatitvene plesne dejavnosti v vrtcu**
 - Katja Hauptman in Maja Geršak, Vrtec Ivana Glinška Maribor
- 410 • **Sprostitvene tehnike ob glasbi in barvah**
 - Damijana Čretnik in Irena Strnad, Vrtec Mavrica Vojnik
- 412 • **Ples – motivacijsko sredstvo za celosten razvoj otroka**
 - Jožica Ermenc, Vrtec Mozirje

1. in 2. starostno obdobje

- 416 • **Ohranjanje ljudskih pesmi in plesov**
 - Štefanija Pavlic, Vrtec Najdihojca, Ljubljana
- 419 • **Plesno izražanje v 1. in 2. starostnem obdobju**
 - Karmen Markič Nadvešnik in Lidija Kopasić, Vrtec Črnuče

Predstavitve na plakatih

- **Pojem, plešem in igram**
 - Teja Dolenc, Vrtec Semedela
- **Dobra praksa umetnosti v vrtcu**
 - Damijana Bijek, OŠ dr. Pavla Lunačka Šentrupert, enota vrtec
- **Pokoči nahrbtnik**
 - Anica Kajba in Tadeja Križan, OŠ Podčetrtek, vrtec Podčetrtek
- **Pop art v vrtcu**
 - Tjaša Romih in Špela Ljubej, Vrtec Anice Černejeve
- **Spoznavamo ljudska glasbila**
 - Bojana Burja, Vrtec Trbovlje
- **Muca Copatarica - navdih za izražanje**
 - Polonca Bartolj in Janja Bracar, OŠ Mokronog, vrtec Mokronožci
- **Glasba za lep vsakdan**
 - Ksenja Močnik in Metka Sporiš, Vrtec Šentvid
- **Do "Repe velikanke" z lutkami**
 - Simona Vogrinc, Vzgojnovarstveni zavod Radovljica
- **Glasbena pravljica**
 - Jerca Dakskobler in Martina Hrvatina Vrtec Sežana, enota Hrpelje
- **Čudoviti svet glasbe**
 - Dolores Martinec, Vrtec Manka Golarja Gornja Radgona

Prispevke je strokovno pregledal uredniški odbor zbornika. Prispevki predstavljajo stališča avtorjev, ki niso nujno usklajena s stališči uredniškega odbora. Organizatorji tudi ne sprejemajo nobene formalne odgovornosti zaradi morebitnih avtorjevih napak ali netočnosti.